

RS

بریکس و مسئله دلارزدایی

درحالی‌که روسیه ریاست دوره‌ای بریکس را برعهده دارد، این اتحادیه در حال دنبال کردن برنامه‌ای گسترده در حوزه مالی است. این برنامه شامل تقویت نقش کشورهای عضو در سیستم پولی و مالی بین‌المللی، توسعه همکاری و تسویه‌حساب بین بانکی به ارزهای ملی و تلاش برای جایگزینی دلار به‌عنوان ارز اصلی تراکنش‌های مالی بین‌المللی می‌شود.

بریکس که متشکل از برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی است، اخیراً با الحاق ایران، مصر، اتیوپی و امارات متحده عربی گسترش یافته است. این اتحادیه‌به‌دنبال ایجادیک سیستم‌مالی جایگزین برای نظام فعلی است که تحت سلطه دلار آمریکا قرار دارد.

در راستای راهبرد «دلارزدایی» و جایگزینی دلار به عنوان ارز غالب در معاملات مالی بین‌المللی، بحث‌های پیرامون ایجاد یک ارز مشترک برای کشورهای بریکس قوت گرفته است. جنگ تجاری آمریکا با چین و همچنین تحریم‌هایی که این کشور علیه چین و روسیه اعمال کرده، انگیزه اصلی این مباحثات به‌شمار می‌رود.

اگر چه رسانه‌های آمریکایی توجه زیادی به گسترش همکاری‌های نظامی و سیاسی در جریان اجلاس سران بین رئیس‌جمهور روسیه، ولادیمیر پوتین، و رئیس‌جمهور چین، شی جین‌پینگ، در اوایل این‌ماه در یکن داشتند، اما مسائل مالی نیز در دستور کار این اجلاس از جایگاه مهمی برخوردار بود.

هیئت روس شامل وزیر دفاع جدید پوتین، آندری بلوسوف بود. انتصاب بلوسوف به این‌باور دامن زده که او به هماهنگی بهتر اقتصاد روسیه با نیازهای استراتژیک ارتش کمک خواهد کرد. در این سفر، آنتون سیلوانوف، وزیر دارایی روسیه، و الویرا نیبولینا، رئیس بانک مرکزی نیز حضور داشتند. حضور نیبولینا قابل توجه است، چراکه او به‌طور معمول پوتین را در سفرهای خارجی همراهی نمی‌کند. با این حال، حضور او برای هر گونه بحثی در مورد راه‌های دور زدن تحریم‌ها و علاقه مسکو به کاهش وابستگی به دلار، حیاتی بود.

همچنین قابل ذکر است که پوتین به افزایش حدود ۲۵ درصدی حجم تجارت بین دو کشور در سال ۲۰۲۳ اشاره کرد که به بیش از ۲۲۷ میلیارد دلار رسید. وی همچنین علاقه‌مند بود تأکید کند که ۹۰ درصد تجارت دو‌جانبه بین دو کشور به روبل و یا یوان انجام می‌شود.

به واقع، احتمالاً تصادفی نبود که در جریان سفر پوتین، اعلام شد که یکن در مجموع ۵۲/۳ میلیارد دلار اوراق خزانه‌داری و اوراق قرضه دولتی آمریکا را در سه ماهه اول فروخته است، این براساس محاسباتی است که از آخرین داده‌های وزارت خزانه‌داری ایالات متحده به‌دست آمده است. این ارقام بر تعهد مستمر چین به کاهش وابستگی به دلار تأکید می‌کند. تا مارس ۲۰۲۴، بیش از نیمی (۵۲/۹ درصد) از پرداخت‌های چین با یوان انجام شد، درحالی‌که ۴۲/۸ درصد با دلار آمریکا تسویه شد. علاوه بر این، طبق داده‌های منتشرشده توسط بانک خلق چین، ذخایر طلای چین در سه ماهه اول سال ۲۰۲۴ به ۲۲۶۴/۸۷ تن رسید که نسبت به ۲۲۲۵/۳۹ تن در سماهه چهارم سال ۲۰۲۳ افزایش یافته است. این رقم دو برابر میزان خرید طلا در پنج سال گذشته است.

اعضای بریکس هنوز ارز خاص خود را ایجاد نکرده‌اند، با این حال، طبق گفته بوری اوشاکوف، از مقام‌های ارشد کرملین در مارس ۲۰۲۴، یک سیستم پرداخت مبتنی بر بلاکچین در میان اعضای بریکس در حال کار است. این سیستم پرداخت که با عنوان پل بریکس شناخته می‌شود، سیستم‌های مالی کشورهای عضو را با استفاده از درگاه‌های پرداخت برای تسویه‌حساب با ارزهای دیجیتال بانک‌های مرکزی به‌هم متصل می‌کند.

در حالت ایده‌آل، یک ارز مخصوص کشورهای بریکس به این کشورها اجازه می‌دهد تا ضمن رقابت با نظام مالی بین‌المللی موجود، استقلال اقتصادی خود را تثبیت کنند. سیستم فعلی تحت سلطه دلار آمریکا است که حدود ۹۰ درصد از کل معاملات ارزی را تشکیل می‌دهد.

در صورت موفقیت، ایجاد یک سیستم رقابتی می‌تواند به‌ویژه برای کشورهای جنوب جهانی جذاب باشد و امیدوارم که سیاستگذاران ایالات متحده را بر آن دارد تا در مورد استفاده از تحریم‌ها به عنوان ابزار فشار در سیاست خارجی، به‌ویژه با توجه به محیط داخلی فعلی تحت فشار تورم و بدهی ملی رو به رشد، خویشتن‌داری بیشتری به خرج دهند.

بین‌الملل INTERNATIONAL

محمدحسین لطف‌الهی

خبرنگار بین‌الملل

کلادیا شینباوم پارادو، روز یکشنبه با کسب اکثریت آراء به‌عنوان اولین رئیس‌جمهور زن در مکزیک انتخاب شد و تسلط جنبش چپگرای مورنا که طی ۶ سال گذشته ساختارهای سیاسی در این کشور را متحول کرده، تثبیت کرد.

براساس اعلام مرکز ملی انتخابات در مکزیک، شهردار سابق مکزیکوسیتی موفق شده در انتخابات ریاست‌جمهوری ۵۸ درصد از کل آرا را از آن خود کند و یک پیروزی قاطعانه به‌دست آورد. این پیروزی، نفوذ و تسلط حزب مورنا که ۱۳ سال پیش توسط آندرس مانوئل لویز اوبرادور، رئیس‌جمهور فعلی و رهبر سیاسی کاریزماتیکی که عمده شعارها و اقداماتش در زمینه تقویت اقشار ضعیف از نظر اقتصادی بوده، تثبیت می‌کند.

شینباوم مهندس محیط زیست و اقلیم‌شناس است. او در سال ۲۰۰۷ بخشی از تیم نویسندگان یک پژوهش درباره تغییر اقلیم بود. «پنل بین دولتی سازمان ملل متحد در امور تغییر اقلیم» (IPCC) که او در آن عضویت داشت و این گزارش را نوشت، سال ۲۰۰۷ توانست برنده جایزه نوبل شود. این سیاستمدار زن مکزیکي، حضور در دنیای سیاست را در اوایل دهه ۲۰۰۰ میلادی به‌عنوان دستیار محیط زیست آندرس مانوئل لویز اوبرادور (ملقب به آملو - AMLO) که در آن زمان شهردار مکزیکوسیتی بود آغاز کرد و بعدها خود توانست به‌عنوان شهردار این شهر انتخاب شود. در دوره ریاست‌جمهوری مانوئل لویز، شینباوم به‌عنوان شهردار پایتخت اختلاف‌نظرهایی به‌ویژه در زمینه محیط زیست با آملو داشت اما ترجیح داد از انتقاد جدی از رئیس‌جمهور و راهنمای سیاسی خود خودداری کند.

رقیب شینباوم در این انتخابات، تاجر و سناتور سابق، خانم خوجینتل گالوز بود که ۲۸ درصد آرا را از آن خود کرد و روز دوشنبه ۳ ژوئن در تماس تلفنی با رئیس‌جمهور منتخب، شکست خود را پذیرفت. گالوز از سوی ائتلافی متشکل از ۳ حزب شامل دو حزب مهم انقلاب سازمانی (PRI) و حزب اقدام ملی (PAN) حمایت می‌شد. این دو حزب، تا پیش از سال ۲۰۱۸ که آندرس مانوئل لویز اوبرادو در انتخابات ریاست‌جمهوری به پیروزی رسید برای حدود ۷ دهه قدرت را در مکزیک در اختیار داشتند. در مقابل شینباوم از سوی حزب حاکم مورنا و متحدانش حزب کارگر (PT) و حزب بوم اکولوژیست سبز مکزیک (PVEM) حمایت می‌شد.

قانون اساسی مکزیک به رؤسای‌جمهور اجازه می‌دهد فقط برای یک دوره ۶ ساله در این جایگاه حضور داشته باشند و از همین رو، انتخاب جانشین از سوی رؤسای‌جمهور و معرفی آن به مردم برای حمایت در انتخابات سابقه‌ای طولانی در این کشور دارد. شینباوم وعده داده نسبت به آملو سیاست‌های دوستانه‌تری را در قبال بازار آزاد در پیش بگیرد و با اعمال اصلاحاتی در سیاست‌های دولت، مدل ارتقایافته‌ای از این سیاست‌ها را پیاده کند. اقتصاد مکزیک در دولت آندرس مانوئل لویز اوبرادور در برخی زمینه‌ها رشد خوبی را تجربه کرد و همین امر به حزب مورنا و کاندیدای منتخیش یعنی شینباوم فرصت داد تا با تکیه به این دستاوردها در انتخابات ریاست‌جمهوری پیروز شوند. سیاست‌های دولت لویز اوبرادور عمدتاً بر روی مسئله بهبود وضعیت اقتصادی مکزیک متمرکز بود. او توانست با سرمایه‌گذاری بر تولید نفت، کاهش هزینه‌های دولت و مقابله با فساد گسترده در حوزه پتروشیمی میزان جذب سرمایه‌گذاری خارجی را به‌طور قابل توجهی افزایش دهد. همچنین گزارش بلومبرگ نشان می‌دهد، ارزش واحد پول ملی مکزیک (پزو مکزیک) نسبت به دلار آمریکا در بالاترین سطح خود طی دو دهه گذشته است.

این وضعیت باعث شده تا بسیاری از کارشناسان بر این باور باشند که عمده سیاست‌های دولت لویز اوبرادور در دولت آینده نیز دنبال خواهد شد. کریستیان لارنس، استراتژیست اقتصادی رابوبانک در ماه مارس پیرامون این مسئله به بلومبرگ گفت: «تقریباً هیچ کدام از سیاست‌های اصلی دولت کنونی در دولت آینده با تغییرات زیادی مواجه نخواهند شد و دولت شینباوم را می‌توان به نوعی تداوم وضع موجود در مکزیک دانست.»

در دوره آملو، سیاست‌های توسعه رفاه اقتصادی هم تأثیر زیادی بر زندگی مکزیکي‌ها داشت. بودجه بهبود وضعیت رفاه اجتماعی در مکزیک طی ۵ سال نخست دولت لویز اوبرادور نزدیک به ۳ برابر شد و در ۲۰۲۳ میلادی به ۲۴ میلیارد دلار رسید. این سیاست جایگاه حزب مورنا را در میان اقشار کم‌درآمد مثل کارگران ارتقا داد اما باعث شد بخش‌هایی از نخبگان سیاسی راستگرا در مکزیک به دشمنان این حزب تبدیل شوند. نظرسنجی‌ها در ماه آوریل نیز نشان می‌داد وضعیت آرای شینباوم در میان خانواده‌هایی که مورد حمایت

کارنامه سیاستمدار

دولت قرار داشتند، ۴۰ درصد بیشتر از رقیب او بود. تأثیر سیاست‌های اقتصادی حمایتگرانه دولت مکزیک دست‌کم از نظر سیاسی برای آن‌ها شگفت‌انگیز بود. تعیین مستمری برای افراد بومی بالای ۶۵ سال و افراد غیربومی بالای ۶۸ سال یکی از سیاست‌ها بود که باعث شد در بسیاری از ایالت‌ها که در گذشته قدرت در اختیار حزب رقیب قرار داشت، محبوبیت حزب مورنا به یک باره اوج گیرد. آندرس مانوئل لویز اوبرادور همچنین حداقل دستمزد را افزایش داد و طرح‌هایی را پیشنهاد داد که بازنشستگان بتوانند حقوقی معادل حقوق دوره کاری خود دریافت کنند.

در دوره ریاست‌جمهوری لویز اوبرادور، دولت هزینه زیادی را صرف توسعه زیرساخت‌ها کرد که شامل ساخت یک فرودگاه جدید در آواخاکا، ساخت یک ایرلاین دولتی جدید، اضافه کردن یک قطار توریستی ویژه به نام ترن مایا و بسیاری از پروژه‌های خصوصی و نظامی دیگر می‌شد. از یک سو این تعداد پروژه جدید باعث شد وضعیت شغلی بسیاری از مکزیکي‌ها از جمله در ایالت‌های جنوبی بهتر شود و سطح رفاه عمومی ارتقا یابد. از سوی دیگر اما نگرانی‌هایی در خصوص کمبود بودجه برای تکمیل پروژه‌ها و همچنین نارضایتی نیروهای نظامی از مشارکت دادن آن‌ها در اجرای پروژه‌ها - که از نگاه آن‌ها از توان نظامیان برای مبارزه با کنترل‌های سازمان‌یافته فساد می‌کاست - در پی داشت. وام‌های اخذشده از سوی دولت لویز نیز دردسری جدی برای شینباوم خواهد بود که باید آن‌ها را پس دهد.

جوی کارترین لانگستون، استاد علوم سیاسی در مرکز مطالعات بین‌المللی مکزیک در این باره به نشریه وکس می‌گوید: «با آمدن شینباوم تغییر رادیکالی در سیاست‌های کلان دولت در حوزه اقتصاد ایجاد نخواهد شد اما باید دید پس از کاسته شدن از توان هزینه دولت در زمینه رفاه اجتماعی شینباوم چه مسیری را طی خواهد کرد. شاید لازم باشد او در برخی حوزه‌ها اقدام به افزایش مالیات یا کاهش هزینه‌ها کند که این مسئله می‌تواند نارضایتی‌هایی را در پی داشته باشد.»

▼ مکزیک زودتر از آمریکا یک زن را برای ریاست‌جمهوری برگزید

نتایج انتخابات ریاست‌جمهوری مکزیک نشان داد که این کشور زودتر از ایالات متحده یک زن را برای ریاست‌جمهوری برگزید. خورخه آلواز ماینز، از حزب چپ میانه جنبش شهروندان تنها

کاندیدای مرد این رقابت بود که کمتر از ۱۰ درصد آرا را به خود اختصاص داد.

زنان در مکزیک تا پیش از سال ۱۹۵۳ حق رأی نداشتند و سه دهه پس از زنان آمریکایی موفق شدند این حق را به دست بیاورند. با این حال با عبور مکزیک از حکومت تک‌حزبی به یک دموکراسی که در مسیر ایجاد برابری حرکت می‌کند، زنان توانستند جایگاه خود را ارتقا دهند و در حال حاضر نیمی از کرسی‌های کنگره و یک‌سوم از پست‌های کلیدی دولت در اختیار زنان قرار دارد.

ایالات متحده، همسایه شمالی مکزیک تاکنون رئیس‌جمهور زن نداشته و برای اولین بار در ژانویه ۲۰۲۱، کامالا هریس، به‌عنوان معاون جو بایدن، رئیس‌جمهور آمریکا کار خود را آغاز کرد.

دوره ریاست‌جمهوری کلادیا شینباوم، اولین رئیس‌جمهور زن در مکزیک از ماه اکتبر سال جاری آغاز خواهد شد.

سایبنا برمن، نویسنده و فعال حوزه زنان در این خصوص نوشته است: «این موضوع تأثیر عمیقی بر جامعه خواهد گذاشت. پسران و دختران ما درمی‌یابند که دختران هم می‌توانند با توانایی‌ها و تلاش‌های خود به خواسته‌ها و اهداف‌شان دست پیدا کنند و در کشوری مانند مکزیک که به‌طور تاریخی به خشونت و مردسالاری شهره بوده این یک اتفاق ویژه است.»

او نخستین رئیس‌جمهور زن در تاریخ کشوری خواهد شد که طبق آمار سازمان ملل، در سال ۲۰۲۳ به‌طور متوسط روزانه ۱۰ زن در آن به قتل رسیده است. همچنین طبق آماري که کارشناسان سازمان ملل تهیه کرده‌اند، ۷۰ درصد از زنان مکزیکي بالای ۱۵ سال حداقل یک بار در زندگی خود خشونت را تجربه کرده‌اند. او خطاب به زنان مکزیکي که یک‌صدا جامعه مردسالار حاکم بر کشورشان را محکوم می‌کنند، گفته بود: «اکنون زمان زنان و ایجاد تحول در جامعه فرا رسیده است.» شینباوم همچنین تأکید کرده بود که با فرارسیدن دوران جدید، زندگی بدون ترس آغاز و جامعه از خشونت رها می‌شود.

به نوشته آسوشیتدپرس، پیروزی شینباوم گامی بزرگ برای مکزیک، کشوری که به فرهنگ مردسالارانه خود شناخته می‌شود و دومین جمعیت بزرگ کاتولیک رومی جهان را در خود جای داده است، محسوب می‌شود. این مذهب سال‌ها ارزش‌ها و نقش‌های سنتی‌تری را برای زنان ترویج می‌کرد.

فعال سیاسی، دانشمند

کلادیا شینباوم پارادو اولین رئیس‌جمهور زن مکزیک

